

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

37. TÝDEN (9.9.2024)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka Poradenství. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Ochlazení a srážky by měly vrátit škůdce k normálu, zpomalí se množení svilušky a omezí migrace škůdců. V chladnějším období bude pokračovat růst kolonií mšic na brukvovité zelenině, žír bělásků i můr a nálet dřepčiků. Molice ubývá, stěhují se postupně na zimní hostitele. Vlhko podpoří rozvoj chorob, hnilobní rostliny jsou sekundárně napadány neškodnými druhy bezobratlých. Mohou se vyskytnout škody od různých druhů květilky, pochmurnatky a drátovců.

Brukvovitá zelenina - v některých porostech zůstávají kolonie mšice zelné, občas i m. broskvoňové. Přílet nových jedinců je slabší, ale k rozvoji kolonií to stačí. V některých oblastech zůstávají početní dřepčící i housenky bělásků. Molice postupně ubývá. Třásněnek na brukvovité zelenině je málo, ale riziko pro náchylné odrůdy zelí zůstává až do podzimu. Na podzim se mohou znovu objevit i housenky zářezníčka polního, ale dospělce ani housenky jsem na sledovaných plochách zatím nenašel. Vlhká půda zvyšuje riziko škodlivosti podzimní generace květilky zelné.

Ostatní zelenina - ochlazení a srážky by měly omezit výskyt svilušky, ale s oteplením se může znovu začít množit. Obdobné je to s třásněnkami. Pokračuje líhnutí a žír osenice polní - sledovat výskyt housenek. Létají různé druhy můr, makadlovka řepná aj., škodlivost bude odlišná pozemek od pozemku. Přibývá porostů napadených hnilobami, které svojí vůní lákají různé druhy neškodných živočichů z okolí.

Riziková: mšice, dřepčící, molice, bělásci, svilušky, třásněnky, housenky a další druhy

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- početnost většinou nízká, ale v některých oblastech až desítky/rostlinu. Zdrojem jsou výdroly řepky v okolí.

Monitoring - dospělci zpravidla na vrchní straně listů, za nepříznivého počasí se mohou ukrývat u kořenového krčku. Přítomnost prozradí požerky na litech.

Ochrana - v závislosti na počtu dospělců. Mechanickou bariérou je zakrytí sítí proti hmyzu.

Mšice zelná a m. broskvoňová

- přilet nových dospělců je slabší, ale na rostlinách je dostatek mšic, které se mohou v krátké době přemnožit.

Monitoring - okřídlení dospělci a nymfy většinou na spodní straně listů, mohou být i pod listy uvnitř hlávek

Ochrana - na začátku tvorby kolonií, užitečných organismů je zatím málo - nestačí regulovat přírůstek.

Osenice polní

- objevili se noví dospělci v lapácích, lokálně mohou škodit housenky z předchozího kladení. Početnost vyšší jen na některých lokalitách, škodlivost bude lokální, ohnisková - prohlédnout na pozemku více míst.

Monitoring - housenky světloplaché, přes den často ukryty v půdě. Na rostlinách hledat požerky na spodní straně rostlin a při výskytu čerstvých požerků hledat tmavé housenky v půdě v blízkém okolí (do 10 cm) poškozené rostliny.

Ochrana - proti housenkám do 3. instaru, než trvale zalezou do půdy, kde již přípravky nefungují.

Molice vlašovičnicková

- škodlivost zůstává lokální v místech, kde je zdroj (napadené porosty). S postupujícím podzimem se začíná stěhovat na zimní hostitele.

Monitoring - bílí dospělci většinou na spodní straně listů, světlá vajíčka jsou na bílé plošce.

Ochrana - napadené porosty zaorat co nejdříve po sklizni, aby na povrchu nezůstaly žádné zbytky, ze kterých se molice může líhnout i po jejich zaschnutí.

Dospělci jsou citliví k insekticidům, u kontaktních přípravků je nezbytné kvalitní ošetření spodní strany listů. Kapky musí být drobné a pokrýt většinu plochy listu, aby molice trefily. Účinnost zvýší smáčedlo. Proti nymfám a v závislosti na výskytu dalších škůdců (i registraci a reziduím pesticidů) jsou účinné Benevia, Movento a Spintor.

Bělásek řepový

- početnost dospělců i počet nakladených vajíček zůstává vysoký, při nižší intenzitě ochrany mohou housenky přežít a začít škodit. Vzácně se objevují i vajíčka b. zelného.

Monitoring - žlutozelená vajíčka jednotlivě na spodní straně listů, zelené housenky na spodní straně listů, vžírají se do hlávek. Pomocným znakem je nahromaděný trus v paždí listů, méně často i přilepený na litech.

Ochrana - housenky citlivé k přípravkům proti žravým škůdcům, běžně jsou regulovány ochranou proti jiným druhům. Starší housenky ukryté uvnitř hlávek - musí se k nim postříkat dostat - zvýšit tlak a objem vody.

Třásněnky

- migrace je slabší, ale na některých lokalitách mohou napadnout nové plochy cibule.

Monitoring - na listech tmaví i světlí dospělci a nymfy, na starších rostlinách jsou ukryti mezi nahlučenými listy. V místě sání tmavé kupičky trusu. Nymfy mohou být zaměněny za světlé částičky půdy/písku.

Ochrana - při začínajícím poškození listů sáním. U zelí před vniknutím dospělců do hlávek.

Sviluška chmelová

- na sledovaných lokalitách pod prahem škodlivosti, ale riziko napadení porostů v suchých oblastech zůstává po celé září - bude záležet na počasí.

Monitoring - drobní dospělci a nymfy na spodní straně listů, při přemnožení rostliny pokryty pavučinou. Listy žloutnou až odumírají. Napadení začíná často od okraje, nebo je ve srážkovém stínu stromů

Ochrana - pokud není povolen žádný akaricid, je možné použít univerzálně oleje (kontaktní účinek - dokonalé ošetření spodní strany listů), v některých plodinách i vedlejší účinek přípravku Movento.

Drátovci - larvy kovaříků

- za sucha je škodlivost drátovců vyšší, jsou náchylní k vyschnutí, proto se v suché půdě vžívají do rostlin a brambory nebo mrkev jsou prožrány skrz naskrz. Škodit mohou až do října.

Monitoring - zjišťování míry poškození hlíz a kořenů a počet drátovců.

Ochrana - plochy s drátovci sklídit co nejdříve, čím déle zůstanou na pozemku, tím škod postupně přibývá. Okrajový efekt - drátovci mohou migrovat několik metrů z okolních ploch na souvratě - sklídit přednostně.

Motýli

- létá kovošklec gama, mūra kapustová a m. zelná, mohou se vyskytnout housenky dalších polyfágních druhů, ale na sledovaných lokalitách výskyt nevýznamný.

Monitoring - na rostlinách hledat vajíčka a housenky, které jsou na spodní straně listů. U některých druhů jsou viditelné požrané listy.

Ochrana - proti nejmladším housenkám.

Další škůdci

makadlovka řepná - housenky škodí v srdéčkách řepy případně bulev. Škody jsou jen v porostech stresovaných suchem. Listy řepy jsou poškozeny dřepčíky, ale většinou v nízké intenzitě.

Užitečné organismy

- po několikátýdenním období bez škůdců je v porostech užitečných organismů málo a nestačí reagovat na vysoký přilet mšic.

Mšice zelná zůstává na rostlinách, dokáže se přemnožit i za chladného počasí

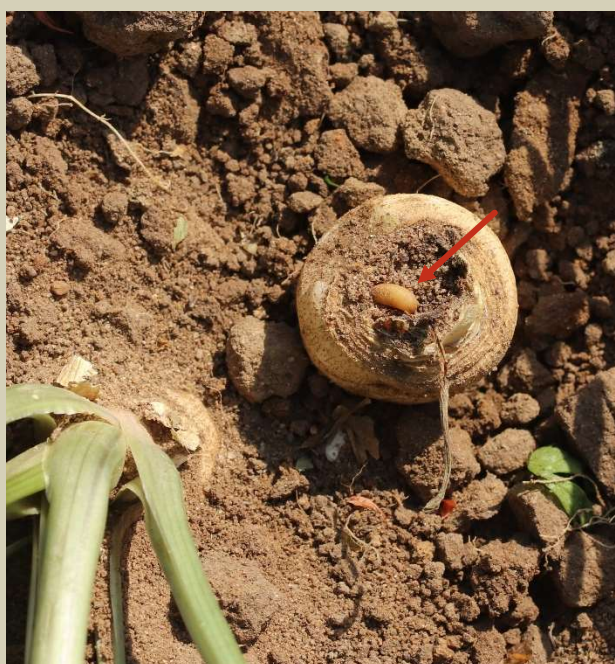
Škodlivost dřepčíků zůstává lokální

Povrchový a podpovrchový žír drátovců - čím déle zůstanou brambory na pozemkú, tím vyšší budou škody

Boční žír způsobený nejspíše housenkou. Staré poškození, škůdce již na rostlině ani v okolí nebyl.

I když v místě poškození naleznete různá pátária, příčinou hniloby jsou choroby. Místo insekticidu je třeba aplikovat vhodný fungicid. Po deštích bude chorob přibývat.

Odchyt motýlů do feromonových lapáků v roce 2024

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- zápředníček polní - v letošním roce feromony nefungují - nelze je pro monitoring použít

Osenice polní - konec kladení, líhnutí housenek, hledání housenek na rostlinách

Můra kapustová - konec kladení, housenky mohou škodit až do září

